

XTZ
Sub 12.17HemmaBio
gillar
#12-2015

OPTIMAL

AV MAGNUS FREDHOLM

AVVÄGNING

XTZ SUB 12.17 är en helt ny konstruktion signerad Olle Eliasson, och som vanligt är våra förväntningar högt uppskruvade.

Jag har vänner som älskar att påpeka att "man får vad man betalar för", fast ska jag vara helt ärlig är det de menar lika ofta att man omöjligt kan få något man inte betalar för.

Med det sagt finns det vissa tillverkare som oftare än andra upplevs som extra prisvärda, och till dem hör definitivt svenska XTZ. Det spelar ingen roll om det är ett helt högtalarkit för 10 000 kronor eller golvhögtalare för 50 000 kr per par, XTZ är alltid att räkna med.

Allra tydligast kanske det blir när det gäller subbasar, och därför är vi alltså extra nyfikna på den helt nya 99.17.

Bastant bygge

Lådan är byggd i 25 mm mdf, med stagningar och förstärkningar i olika tjocklekar, ytterkanterna är mjukt avrundade och lådan är lackad i matt svart. Vill du heller ha den i blankt går det lika bra, och då kan du även få den i vitt.

Baselement, ett rejält bygge som vi inte sett förut, men som håller den nya familjetraditionen med logopräglad dammkåpa levande, döljs liksom portarna bakom en tygfront. Skruvarna som håller fast elementet döljs av en gummikant som dubblar som tätning mellan korg och låda, listigt och snyggt.

Den 26 kg tunga lådan står stadigt på grunda,

koniska gummifötter. För dig som hellre vill använda någon annan form av fötter, spikes eller vad det nu kan vara, är det inga problem eftersom fötterna sitter i gängor i lådan.

På baksidan finner vi som brukligt förstärkarpanelen, och innanför aluminiumplåten döljer sig dsp-enheten och ett 500 W starkt Claridyn klass D-steg. Den för prisklassen ovanligaste finessen är tveklöst de balanserade anslutningarna, en ingång och en pass thru.

Efter lite skruvande, denna gång har XTZ för ovanlighetens skull valt vanliga träskruvar, kan vi lyfta ur elementet och blir belönade med en insida som imponerar storligen! Inte bara tack

vare väggstagningarna och baffelförstärkningen, nej här finns också en mitt-”vägg” som stagar ytterligare, liksom stag som håller portarna. Portarna är förresten självklart rundade i båda ändar, och böjen på en vänstra porten är mjuk och helt utan skarpa kanter. Ja, den vänstra porten är avsevärt längre än den högra, men mer om detta senare.

Portningsparty

XTZ SUB 12.17 har alltså dubbla portar, något som är mer eller mindre standard hos Olle Elias-söns konstruktioner. Vad som är lite annorlunda med 12.17 är att portarna har olika längd, vilket öppnar för flera avstämningalternativ. Lägsta avstämning (20,5 Hz) får man med vänster port öppen, medan höger port öppen ger en portningsfrekvens på 31 Hz. Med båda portarna öppna blir portningen ännu högre, 37 Hz.

Förutom dessa tre portningsalternativ kan du också köra lådan slutet, vilket sammantaget ger fyra alternativ att laborera med. Utöver dessa akustiska justeringar kan du även välja en av två eq-inställningar, och plötsligt är vi uppe i 12 alternativ, och detta innan vare sig fas, delning eller nivå justerats. Det finns alltså en hel del att pilla med, och med tanke på att det sitter en data-port på utsidan misstänker jag att det kan komma alternativa program för eq i framtiden, men redan som det är nu är justeringsmöjligheterna att beteckna som extrema.

Sound delight

Ibland är det mest plägsamt att lyssna på en subbas utan övriga högtalare, men det ofta rätt praktiskt eftersom karaktären blir mycket tydligare utan mellanregister och diskant som ”stör”. Med det sagt är det inte allt jobbigt att lyssna på XTZ SUB 12.17 ensam, även om känslan såklart är att det plötsligt blivit något allvarligt fel på

Det nya elementet, och titta på hur tinseltrådarna är fästa i spidern för att undvika kortslutningsrisk. Något som inte syns så väl är att kretskortsbiten som håller spadkontakten är i glasfiber och bland det rejälaste vi sett på ett högtalarelement, och hela elementet andas genomtänkt design och prestanda rakt igenom.

min hörsel. Med delningsfiltret ställt på max (160 Hz) får jag ett par oktaver av elbas, vilket är mer än nog för att känna igen karaktärer på Rickenbacker-, Precision- och Jazz-basarn. Detaljeringen är alltså riktigt bra, nyanseringen likaså, och trots att 99.17 kan slå rejält hårt är det långt ifrån någon bufflig bas som bara klampar på. Nej, återgivningen känns ärlig, nyanserad och med full utsträckning nedåt i frekvens.

Det är intressant att observera hur karaktären förändras beroende på om du kör 12.17 slutet eller i någon av de portade varianterna. Själv märker jag efter en hel del duttande att jag gillar den låga portningen (20 Hz) allra bäst. Inte för att den egentligen ger speciellt mycket mer eller djupare bas, alla alternativ har i det närmaste fullt ställ hela vägen ner till 20 Hz. Nej, det är i stället en känsla av extra svärta, eller större avgrund, ja effekten blir lite som om golvet försvunnit och du har ett gigantiskt hål under dig. Känslan är inte helt olik den man får precis när berg- och dalbanan tar fart nedåt efter en långsam klättring rätt upp i himlen. Det suger till i grenen, typ.

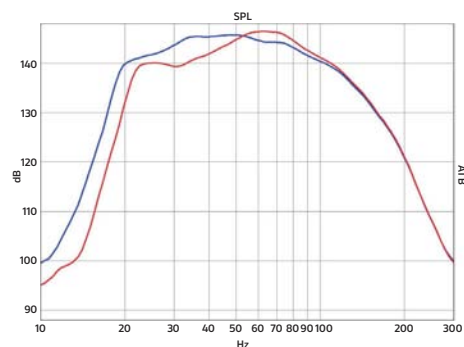
Värt att nämna är dock att just 20 Hz-portningen inte är optimal om du vill smälla på hårt, välj då hellre vänster eller båda portar, och kanske även eq 1 (ett högpasfilter) som drar ner den djupaste basen.

Toppbetyg

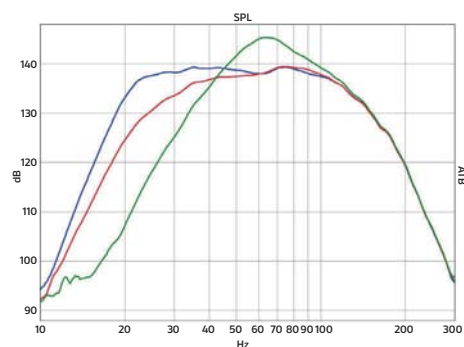
Med risk för att bli tjugig måste jag hylla XTZ:s nyaste basskapelse, också utan att lägga in någon prisaspekt i bedömningen. Vi erbjuder kompetent subbasåtergivning hela vägen ner i subkontraoktaven, justeringsmöjligheter för både rums- och smakanpassning och effekt nog att skaka om vilken normalstor hemmabio som helst. Men inte nog med det, priset placerar XTZ SUB 12.17 i en alldeles egen nisch, och den gör inte ens bort sig mot dubbelt så dyra konkurrenter. I sin egen prisklass är XTZ SUB 12.17 helt ensam att prestera bas på detta fullvuxna sätt, och för att vara tydliga: Vi gillar SUB 12.17 stenhårt!

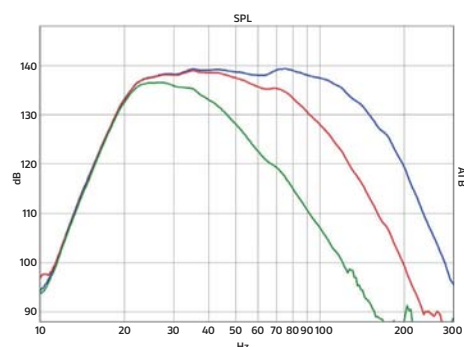
Bygget är sagolikt välstगत, se till exempel staget som stöttar den vänstra porten innan böjen och stagväggen bakom elementet. Portarna är identiska på utsidan, men det skiljer alltså 10 Hz mellan portningsfrekvenserna.

Blå är vänster port medan röd är höger port, och delningen är ställd på 160 Hz.

Här har vi den slutna lådan med eq 1 (röd) och eq 2 (grön). Notera den kraftiga peaken för eq 2 vid 65 Hz. Kombinationen av avsevärt mindre extrem lågbas och en hissing just där gör att partybas just fick ett nytt ansikte. Bjud in grannarna och dansa hela natten!

XTZ:s delningsfilter gör som vanligt exakt det de ska, imponerande som alltid!

XTZ SUB 12.17

- Pris:** 6 000 kronor
- Bestyckning:** 12 tum
- Förstärkareffekt:** 500 watt RMS
- Delningsfilter:** 40-160 Hz / 24 dB/oktav
- Fas:** Steglös 0-180
- Ingångar:** RCA Stereo (Vänster LFE), XLR mono
- Utgångar:** XLR pass thru
- Mått BxHxD:** 395x500x400 mm
- Vikt:** 26 kg
- Info:** xtz.se

Den smidiga tätningen dubblar som skruvdöjljare, en riktigt effektiv lösning!